

Пише: Стефан Ђукић
субота, 02 јул 2016 09:21

Прошло је седам дана од референдума који потенцијално носи највеће политичке реперкусије у двадесет и првом вијеку. Краткорочни утицаји су већ видљиви – тржишта су се дубоко узнемирила а богати су изгубили покоји милион, неки можда чак и милијарду, али то је ипак ситница а њих. Уједињено Краљевство од септембра добија новог лидера владајуће конзервативне странке који ће самим тим постати нови премијер. За то мјесто су засад највећи фаворити Мајкл Гоув, други човјек „Леаве“ кампање и Тереза Меј, која се борила за останак у ЕУ али је јасно истакла да „Брегзит значи брегзит“ односно да нема назад, нема новог референдума и нема прегласавања одлуке народа у парламенту. Шок за све је било одустајање Бориса Џонсона из ове трке, обзиром да је покупио највише поена предводећи кампању за расанак са унијом. Истовремено, опозициони лабуристи покушавају уздрмати свог лидера Џереми Корбина, политичара који има подршку народа, али наилази на отклон од стране партијске елите, која се још није прочистила од кардова Тони Блера, који заступају позиције неријетко конзервативније од само конзервативне партије.

С обзиром на то колико је Европска Унија себе казнила подижући санкције ка Русији није реално очекивати да ће и овдје пуцати себи у ногу дижући баријере ка Британији.

Дугорочни утицаји, ма шта говорили домаћи и страни еврофили (који су у овом случају неријетко одлазили у домен еврофанатика) нису лако предвидиви. ЕУ извоз у Велику Британију је у априлу био вриједан 19.1 милијарду, док је британски извоз ка ЕУ био 12 милијарди што значи да су британци у минусу за 7.1 милијарду. Имајући то у виду, не треба очекивати трговинске баријере Уније ка Острву из простог разлога што би то могло повући реципрочне мјере, увођење нових такси и царинских тарифа које би робу са континента учинило мање конкурентном у односу на домаћу те робу са неког другог тржишта које би могло да искористи ту ситуацију, уговори повољније трговинске аранжмане са Уједињеним Краљевством и тиме попуни празнину коју би оставио смањен увоз из ЕУ.

Пише: Стефан Ђукић
субота, 02 јул 2016 09:21

С обзиром на то колико је Европска Унија себе казнила подижући санкције ка Русији није реално очекивати да ће и овдје пуцати себи у ногу дижући баријере ка Британији. Те милијарде које УК троши на увоз из ЕУ, захваљујући јединственом тржишту би радо преузеле Сједињене Државе, Русија, Кина, Канада итд. Главни изазов за британце ће бити да одрже тржиште услуга, обзиром да је банкарски сектор за своје сједиште бирао Лондон јер је с једне стране имао повољну географску и геополитичку позицију, а с друге, директан приступ заједничком ЕУ тржишту. Али то је већ проблем будуће британске владе који вјерујем да ће они ријешити. Суштина овог пресека је да приче о катастрофи изласка из ЕУ могу пити воду да се ради о Бугарској или Луксембургу. Британија је одвећ велика и утицајна за тако нешто.

Како било, о томе да ли је овај потез био користан или не по острвску земљу ће се знати у тек нешто даљој будућности. Зато треба поставити питање, због чега је више од 17 милиона људи гласало за излаз из Европске Уније, на референдуму који је имао огромну изласност, велику пажњу и праћеност. Раскрстио бих одмах са „популарним мудростима“ – многи јесу гласали за „Леаве“ из ксенофобних, али и из практичних разлога, да би прекинули слободну имиграцију из земаља Уније, сматрајући (вјероватно исправно) да толики прилив радне снаге значајно обара цијену рада. Али ти људи нису већина и није то био главни разлог. Да је то једино питање које мобилише острвљане британска партија независности (УКИП) би имала апсолутну већину у парламенту (а заправо има само једног представника због већинског система, док пропорционално има нешто мање од 15 процената подршке).

Пише: Стефан Ђукић
субота, 02 јул 2016 09:21

Пређимо дакле на другу тезу – за излазак су гласали људи из руралних подручија, док су за останак гласали „урбани типови“. Шкотски Хигхландс је гласао за останак, као и пашњачки предјели Сјеверне Ирске, док су за излазак гласали градови као што су Бирмингем и Шефилд. Британија је изразито урбанизована земља и овдашња перцепција да су ову опцију погурали неписмени људи који се баве сточарство и не силазе у цивилизацију говори само о намјерном или случајном незнању о тренутној ситуацији тамо. Ако боље погледамо, видјећемо да се гласало сходно томе како који регион перципира корист, односно штету од ЕУ. Да ли је њихова перцепција исправна је друго питање, али они су своју одлуку донијели на основу неких личних процјена. Овај [I екст](#) добро илуструје разноврсне мотивације.

Трећа понављана теза говори да су за излазак гласали стари, док су останак тражили млађи гласачи. Занимљиво је прије свега да ову критику упућују они којима стари гласачи нису сметали када су били за останак Шкотске у Краљевству, када су гласали Да на грчком референдуму о мјерама штедње и у сличним моментима. Овај податак је иначе јако интересантан и малтене јединствен јер старији гласачи углавном преферирају „сигурне“ опције, не воле промјену, каква год она била. Старији гласачи зато преферирају странке које су већ на власти, јер какве год да су, са њима су макар начисто, док било која друга партија на власти носи са собом одређену несигурност. Зато су пензионери увијек били најсигурнији гласачи Ђукановића, Милошевића, Туђмана и сличних балканских аутократа. Који су разлози гласања за опцију „леаве“ пређутани? Европска Унија је својом високом бирократизованошћу схваћена као недемократски политички савез.

Само цементирање ње као политичке уније лисабонским споразумом је прошло без консултовања гласача у скоро свим чланицама.

Само цементирање ње као политичке уније лисабонским споразумом је прошло без консултовања гласача у скоро свим чланицама. Обичан човјек сматра да о његовом животу, али и о геополитичким кретњама читавог блока, одлучује група технократа и олигарха које нико није одабрао, који никоме не полажу рачуне и нису одговорни ни за шта. Тај мали човјек када погледа уназад види да су грађани земаља чланица покушали нешто да се питају и да су били игнорисани. Тако су данци гласали против мастрихског споразума 1992 и морали су да гласају поново, ирци су 2001 гласали против споразума из Нице па су такође морали да гласају поново (уз неке ситне бенефиције).

Французи и Холанђани су 2005 гласали против европског устава, али им је он подметнут кроз лисабонски споразум (за који нису могли да гласају). О том споразуму су гласали ирци, одбили га и онда опет морали да гласају. Ту је и сада већ чувени грчки референдум против наметнутих мјера штедње које су главне чланице Уније једноставно игнорисале.

Када се све то има у виду није чудна скептичност грађана према Унији, јер се она перципира као једно чудовиште незаинтересовано за мишљење бирача, као једна недемократска творевина. Када се томе дода чињеница да је Британија од 1990 промјенила 4 премијера, а да је сваки од њих водио исту економску политику либерализације и приватизације, те агресивну геополитику интервенција, наравно да се грађанин осјећа нерепрезентован. Још је амерички рат за независност вођен под паролом „но тахатион витхоут репресентатион“ – нема опорезовања без представљања. Ако њихови политички лидери, а поготово ЕУ не представља гласаче од којих црпи суверенитет, а истовремено себе финансира опорезовањем тих истих бирача, логично је да бирачи гласају против онога што им кажу политички лидери, против оног што им је сугерисао Камерон, Обама, Меркелова, Јункер и многи други.

Неке поуке „брегзита“ - све већи јаз између политичке елите и бирача

Пише: Стефан Ђукић
субота, 02 јул 2016 09:21

